

Zachowania oszczędnościowo-inwestycyjne polskich gospodarstw domowych w kontekście zmieniających się warunków gospodarczych w latach 2020-2022

Robert Smalara

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

e-mail: 185439@student.ue.wroc.pl

ORCID: [0009-0001-1930-4595](https://orcid.org/0009-0001-1930-4595)

© 2025 Robert Smalara

Praca opublikowana na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-SA 4.0). Skrócona treść licencji na <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.pl>

Cytuj jako: Smalara, R. (2025). Zachowania oszczędnościowo-inwestycyjne polskich gospodarstw domowych w kontekście zmieniających się warunków gospodarczych w latach 2020-2022. W: M. Gasz, A. Koza, A. Politaj (red.), *Ekonomia i finanse* (s. 107-118). Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

Streszczenie: Zarządzanie oszczędnościami i inwestycjami stanowi istotny aspekt finansów osobistych każdego gospodarstwa domowego, wpływając na jego stabilność ekonomiczną. Kluczowym celem powinno być nie tylko pomnażanie majątku, ale także minimalizacja negatywnego wpływu inflacji na zgromadzone środki. Celem rozdziału jest analiza decyzji oszczędnościowo-inwestycyjnych polskich gospodarstw domowych w latach 2020-2022. Średnio 61% Polaków deklarowało posiadanie oszczędności. Około 1/3 gospodarstw domowych oszczędza do 10% dochodów, 1,5% odkłada powyżej 70% dochodów, 13% konsumuje środki pieniężne i nie posiada żadnych oszczędności, a pozostałe odkładają środki w przedziale 11-70% swoich dochodów. Polacy w 2022 roku inwestowali podobną ilość swoich dochodów jak w roku 2021. W latach 2021-2022 większość Polaków (około 60%) odkładała środki finansowe w formie gotówkowej, pozbawiając się tym samym możliwości uzyskania dochodu pasywnego ze zgromadzonych aktywów finansowych. Główne metody badawcze użyte w opracowaniu to krytyczna analiza literatury przedmiotu, metoda opisowa z zestawieniami graficznymi, analiza porównawcza wraz z jej interpretacją oraz proste metody statystyczne.

Słowa kluczowe: gospodarstwo domowe, finanse osobiste, inwestowanie, oszczędności

1. Wstęp

Zarządzanie oszczędnościami i inwestycjami to temat, który dotyczy każdego gospodarstwa domowego i jest bezpośrednio powiązany z zarządzaniem finansami osobistymi. W interesie członków każdego gospodarstwa domowego powinno znajdować

się pomnażanie majątku i redukcja negatywnego wpływu inflacji na oszczędności. Zrozumienie, w jaki sposób oszczędności i inwestycje wpływają na bezpieczeństwo finansowe gospodarstw domowych, stanowi istotny element badania mechanizmów decyzyjnych oraz preferencji w kontekście zarządzania finansami osobistymi.

Celem rozdziału jest analiza decyzji oszczędnościowo-inwestycyjnych polskich gospodarstw domowych w latach 2020-2022. Współczesne gospodarstwa domowe stoją przed wieloma wyzwaniami związanymi z zarządzaniem swoimi finansami. Kluczowymi elementami, które mają wpływ na ich sytuację ekonomiczną, są oszczędzanie oraz inwestowanie. Procesy te nie tylko kształtują poziom bogactwa gospodarstw domowych, ale również determinują ich zdolność do przetrwania w obliczu nieprzewidzianych wydarzeń, takich jak kryzysy finansowe czy zmiany gospodarcze. W związku z tym zarówno oszczędności, jak i inwestycje pełnią fundamentalną rolę w zarządzaniu finansami osobistymi, choć obie te strategie wiążą się z różnym poziomem ryzyka oraz czasowym horyzontem.

Autor tego opracowania sformułował następującą hipotezę badawczą: Wzrost inflacji oraz zmieniające się uwarunkowania gospodarcze w latach 2021-2022 miały istotny wpływ na decyzje oszczędnościowo-inwestycyjne polskich gospodarstw domowych, prowadząc do zmiany struktury alokacji środków finansowych.

2. Oszczędzanie i inwestowanie jako procesy decyzyjne

W teorii ekonomii oszczędności definiowane są jako różnica między dochodami a bieżącą konsumpcją (Milic-Czerniak, 2016, s. 104). Można zaryzykować stwierdzenie, że oszczędzanie to nic innego jak powstrzymywanie się gospodarstwa domowego od bieżącej konsumpcji na rzecz jej zwiększania w przyszłości. Uściślając definicję oszczędności, można mówić m.in. o oszczędnościach bieżących oraz o oszczędnościach zgromadzonych do określonego momentu w gospodarstwie domowym.

Jeżeli efektem oszczędzania jest zwiększenie majątku gospodarstw domowych, to dotyczy to również kredytów. Spłaty kredytów o charakterze inwestycyjnym, takich jak hipoteczne, na zakup artykułów trwałego użytku, przedmiotów luksusowych, spełniają te same funkcje, co oszczędności, a ich spłata wymaga również ograniczenia bieżącej konsumpcji przez wiele lat. Zatem nie tylko oszczędności, ale również kredyty są formą pomnażania majątku. Dzięki temu zmienia się obraz skłonności do oszczędzania gospodarstw domowych (Milic-Czerniak, 2016, s. 104-105).

Oddziaływanie na poziom i dynamikę oszczędności gospodarstw domowych jest niezwykle trudne. Dzieje się tak, ponieważ poziom ten nie jest jedynie funkcją dochodu będącego w dyspozycji gospodarstw, ale zależy także od czynników fiskalnych, społeczno-ekonomicznych, demograficznych, psychologicznych oraz kulturowych (Kachel, 2018, s. 135-136). Głównym zadaniem oszczędności jest zabezpieczenie jednostki przed występowaniem nieprzewidzianych wydatków i zdarzeń losowych. To dzięki nim gospodarstwa domowe nie będą miały problemów finansowych i nie popadną w zadłużenie (Milic-Czerniak, 2016, s. 108).

Inwestowanie to rezygnacja z bieżącej konsumpcji na rzecz przyszłych i niepewnych korzyści. Przedstawione określenie oznacza, że:

- inwestor dokonuje podziału swoich środków finansowych na część przeznaczoną na cele konsumpcyjne i część przeznaczoną na inwestycje, a zwiększenie środków na konsumpcję oznacza zmniejszenie oszczędności lokowanych w postaci inwestycji i odwrotnie;
- wynik inwestycji pojawia się w bliższej lub dalszej przyszłości, zależnie od tego, jaki jest horyzont inwestycji;
- wynik inwestycji jest niepewny, co oznacza, że prawie każda inwestycja jest obciążona ryzykiem, tylko bardzo nieliczne jej rodzaje mogą być traktowane jako wolne od ryzyka (Jajuga, 2009, s. 5).

Każda decyzja inwestycyjna wiąże się z określonym przez inwestora podejściem – profilem inwestycyjnym. Profil inwestycyjny danego podmiotu jest określany na podstawie kilku czynników, takich jak awersja do ryzyka, cele finansowe, poziom dochodów, horyzont czasowy i tolerancja na niepewność rynkową.

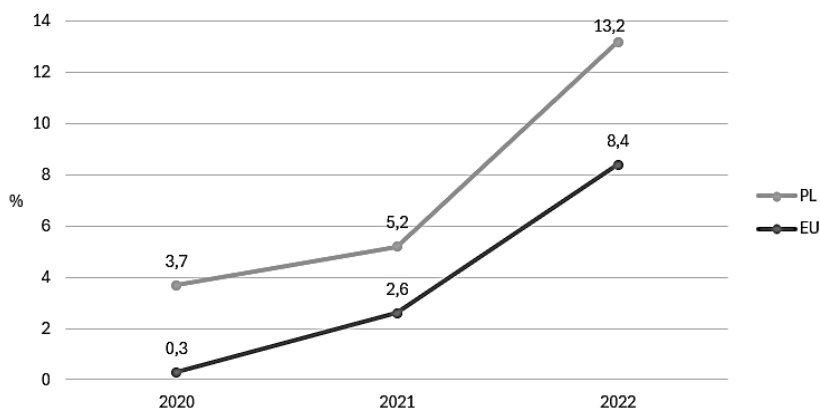
Mówiąc o podejmowaniu decyzji, należy zawsze mieć na uwadze podmiot, który podejmuje decyzje, samą czynność dokonywania wyboru oraz przedmiot decyzji, czyli zadanie decyzyjne, sytuację decyzyjną. O wyborze można mówić tylko wtedy, gdy poprzedzony jest on pewnym namysłem i refleksją, bez których zachowanie w sytuacji decyzyjnej będzie reakcją na pewien bodziec, która decyzją nie jest. Z wyborem mamy do czynienia przede wszystkim w sytuacjach względnie nowych oraz złożonych (Markowski, 2000, s. 380). Szczególnym rodzajem decyzji są decyzje inwestycyjne. Ich cechą charakterystyczną jest to, że są one ryzykowne i wielowymiarowe. W związku z tym, że w czasie trwania inwestycji wszystkie wielkości uwzględniane w kryteriach decyzyjnych mogą znacznie się różnić od tych, które wystąpią w przyszłości, decyzje inwestycyjne z natury rzeczy mają charakter ryzykowny i są zawsze podejmowane w warunkach niepewności. Ryzyko – rozumiane jako skutek niepewności wystąpienia niechcianych, niekorzystnych zjawisk – jest tym większe, im dłuższy jest czas inwestycji (Markowski, 2000, s. 382).

Istotnym aspektem w funkcjonowaniu gospodarstw domowych jest zatem znalezienie równowagi między oszczędzaniem a inwestowaniem. Oszczędności zapewniają bezpieczeństwo oraz środki do inwestowania, podczas gdy inwestycje pomagają w budowaniu bogactwa i zabezpieczeniu przed inflacją.

3. Zachowania oszczędnościowo-inwestycyjne Polaków w latach 2020-2022

Oszczędzanie oraz inwestowanie środków finansowych nie jest łatwe, ponieważ wiąże się z rezygnacją z dotychczasowych przyjemności, jednakże zgromadzone środki pieniężne zwiększają poziom bezpieczeństwa finansowego jednostki. Na rysunku 1 przedstawiono dynamikę zmian stopy inflacji w latach 2020-2022 w Polsce i krajach

Unii Europejskiej. Od roku 2020 inflacja systematycznie wzrastała, co było spowodowane m.in. skutkami pandemii COVID-19 (2020 rok) oraz wojny w Ukrainie (2022 rok).

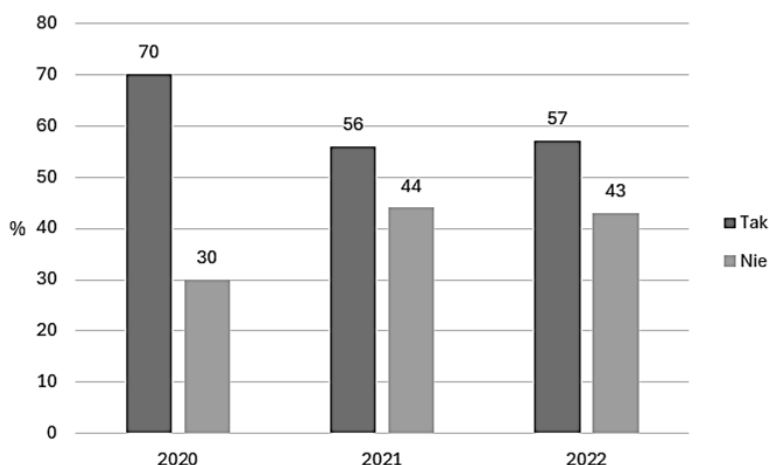

Rys. 1. Stopa inflacji w Polsce (PL) i krajach Unii Europejskiej (UE) w latach 2020-2022 (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Eurostat, b.d.a).

Wzrost inflacji jest niekorzystny dla oszczędności przechowywanych na nieoprocentowanych lub niskooprocentowanych instrumentach oszczędzania i może sprawić, że gospodarstwa domowe chętniej będą poszukiwały atrakcyjnych dla siebie instrumentów inwestycyjnych, które będą zachęcać większymi stopami zwrotu.

Na rysunku 2 przedstawiono, jaki odsetek Polaków posiada oszczędności. Wnioski zostały opracowane na podstawie analizy raportów z badań przeprowadzonych na próbie 1084 osób przez Assaygroup oraz Szkołę Główną Handlową w latach 2020-2022.

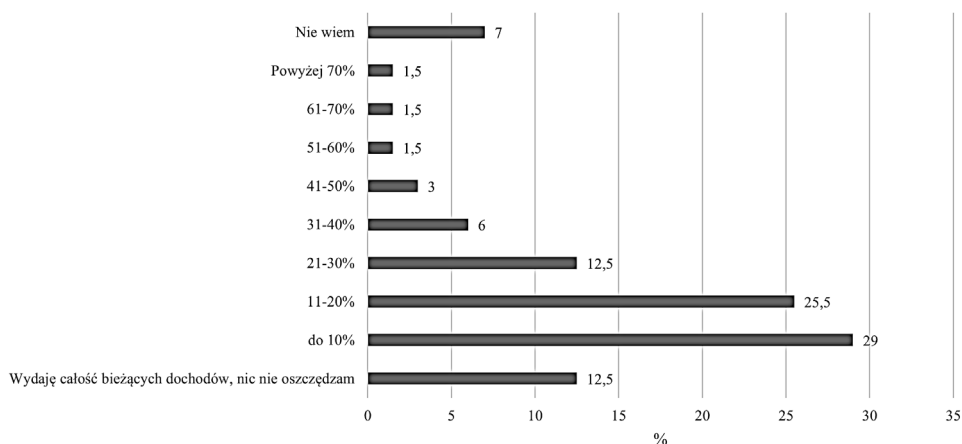

Rys. 2. Odsetek Polaków deklarujących posiadanie oszczędności w latach 2020-2022 (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: (Assaygroup, 2022; Szkoła Główna Handlowa, 2020).

W podanym okresie średnio 61% Polaków deklarowało, iż oszczędza, przy czym najwięcej respondentów (70% badanych), potwierdziło posiadanie oszczędności w trakcie pandemii COVID-19 (2020), z kolei najmniej rok później (56% respondentów). Narastająca inflacja spowodowała, że oszczędzanie stało się mniej atrakcyjne i respondenci wydawali pieniądze na bieżącą konsumpcję (co zmniejszyło ich możliwości gromadzenia nadwyżek finansowych) bądź inwestowali środki, aby uniknąć spadku wartości swojego majątku. Wywnioskować można, że w okresach małej inflacji i spowolnienia gospodarczego Polacy chętniej oszczędzają środki, a w przypadku rosnącej inflacji i dynamicznego rozwoju kapitał gospodarstw domowych jest inwestowany w różne instrumenty finansowe.

Na podstawie wyników badań opublikowanych w raporcie Warszawskiego Instytutu Bankowości przeprowadzonych na próbie 1000 osób w roku 2021 można zauważyć, że 12,5% respondentów nie posiada środków, które mogliby odłożyć na przyszłość (rys. 3).

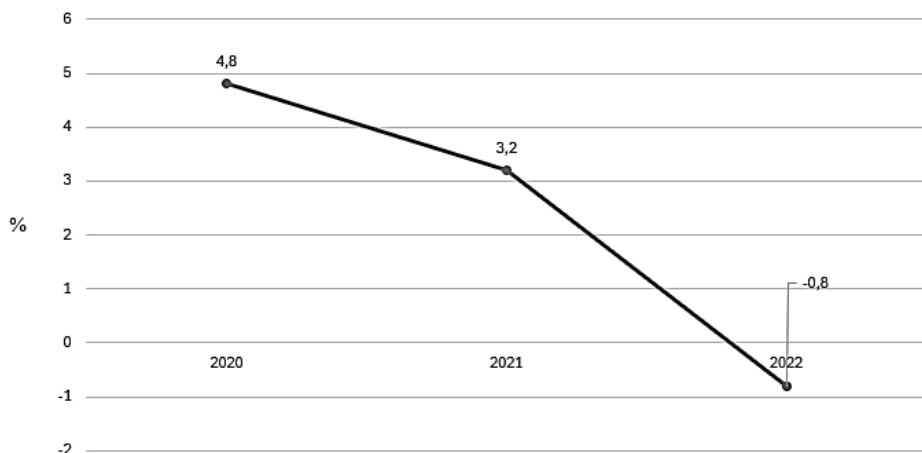
Rys. 3. Odsetek bieżących dochodów przeznaczany na oszczędności przez Polaków w 2021 roku (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Jajuga i in., 2021).

Największą grupę stanowią osoby, które odkładają do 10% swoich bieżących dochodów (29%), a następnie ci, którzy oszczędzają 11-20% dochodów (25,5%). Badani, którzy odkładają najwięcej, czyli między 51% a powyżej 70%, stanowią najmniejszą grupę, która łącznie wynosi 4,5%.

Na przestrzeni lat 2020-2022 realna stopa oszczędności dynamicznie się zmieniła (rys. 4). W 2020 roku wartość wskaźnika wyniosła 4,8%. Poprzez ograniczenia konsumpcji w trakcie trwania pandemii COVID-19 gospodarstwa domowe były w stanie zgromadzić nadwyżki. W kolejnym roku realna stopa oszczędności zmalała o 1,6 p.p. (do 3,2%). Inflacja zaczęła rosnąć, a gospodarstwa zaczęły więcej wydawać na podstawowe potrzeby. W 2022 roku realna stopa oszczędności osiągnęła

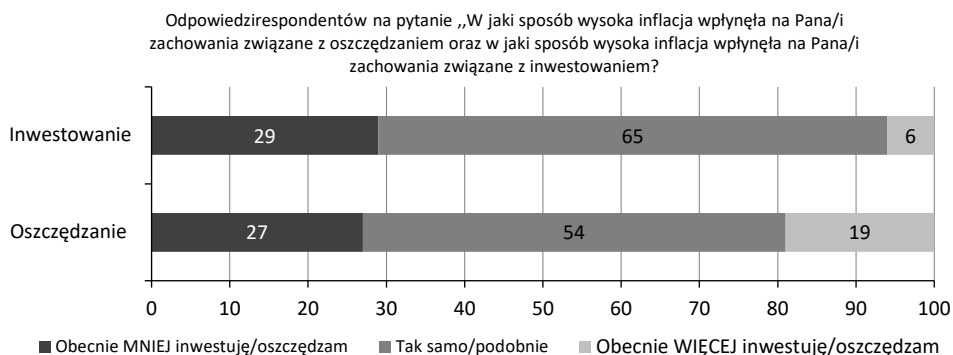
wartość $-0,8\%$, co wynikało z kolejnego wzrostu inflacji (zmiana z $5,2\%$ na $13,2\%$), co sprawiało, że trzymanie pieniędzy w formie oszczędności było mniej korzystne, a gospodarstwa musiały wydawać więcej na codzienne potrzeby.

Rys. 4. Realna stopa oszczędności gospodarstw domowych w Polsce w latach 2020-2022 (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie (GUS, 2021, 2022, 2023).

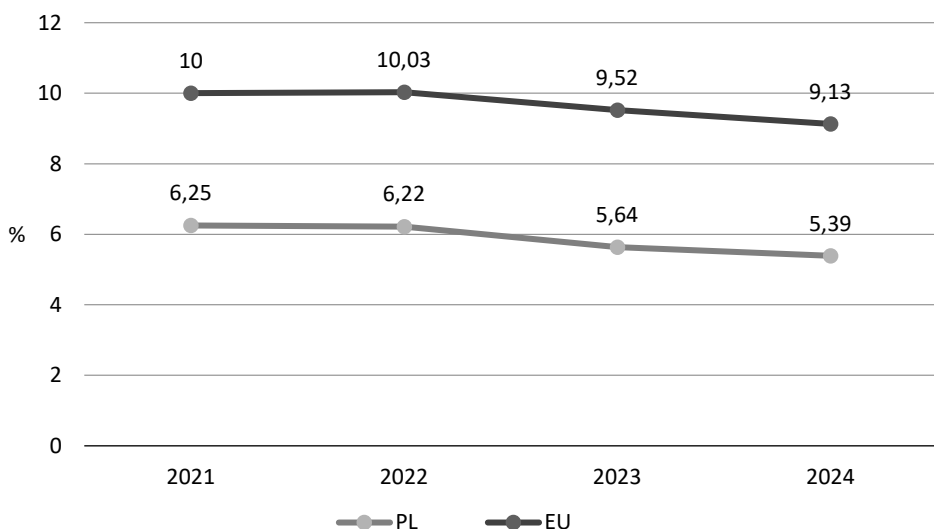
Analizując wpływ inflacji na oszczędzanie i inwestowanie gospodarstw domowych w 2022 roku (rys. 5), można zauważyć, że ponad połowa respondentów nie zmieniła swojego podejścia do wyżej wymienionej aktywności (65% inwestuje i 54% oszczędza tak samo lub podobnie). Jak widać na rysunku 4, najmniejsze grupy stanowią osoby, które przez wysoką inflację oszczędzają więcej (19%) oraz więcej inwestują (6%).

Rys. 5. Wpływ inflacji na oszczędzanie i inwestowanie gospodarstw domowych w Polsce w 2022 roku (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Assaygroup, 2022).

Na rysunku 6 przedstawiono, jaką wartość przyjmowały inwestycje do dochodu gospodarstwa domowego w latach 2020-2022. Polska znajdowała się o około 4 p.p. poniżej średniej unijnej w roku 2020, z kolei w 2021 roku stopa inwestycji polskich gospodarstw domowych wzrosła o około 1 p.p. i różnica między Polską a średnią unijną zmniejszyła się do 3,67 p.p. W 2022 roku polski wskaźnik nieznacznie wzrósł (o 0,09 p.p.), a europejski spadł o 0,04 p.p.

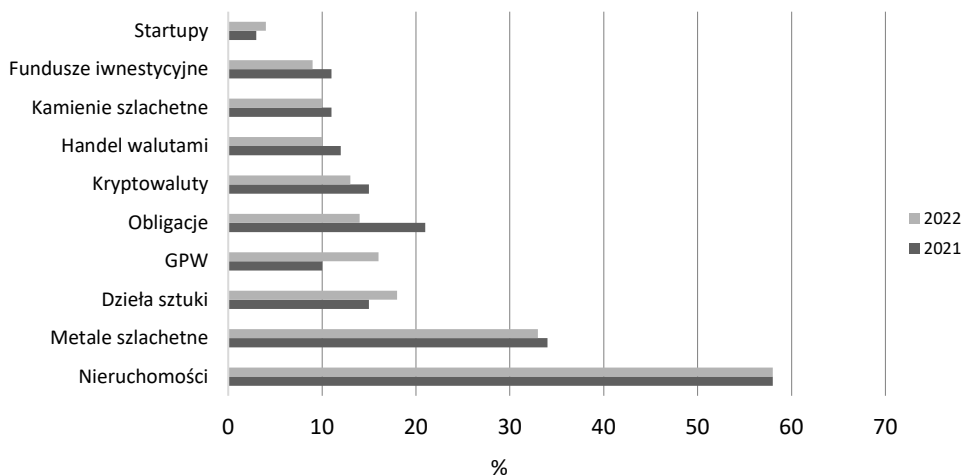
Rys. 6. Stopa inwestycji gospodarstw domowych w Polsce (PL) na tle średniej dla krajów Unii Europejskiej (EU) lat 2020-2022 (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: (Eurostat, b.d.b).

Polacy zapytani o najkorzystniejsze formy inwestowania (rys. 7) na pierwszym miejscu wskazali nieruchomości (58% w latach 2021 i 2022), kolejno metale szlachetne – 34% w 2021 roku i spadek o 1 p.p. w 2022 roku oraz dzieła sztuki – 15% w 2021 roku i 18% w 2022 roku. Jako najmniej atrakcyjne zostały wskazane inwestycje w startupy (kolejno 3% i 4% w roku 2021 i w roku 2022). Takie wartości mogą być spowodowane dużym ryzykiem inwestycyjnym, dlatego tylko nieliczni zachęceni wysoką potencjalną stopą zwrotu są gotowi inwestować swoje środki w taką formę pomnażania majątku. Zastanawiać może przedostatnia pozycja funduszy inwestycyjnych, którą wskazało około 10% badanych (por. rys. 7). Spadające znaczenie pośrednictwa finansowego z roku na rok spowodowane jest coraz większą świadomością finansową polskiego społeczeństwa. Oznacza to spadek zapotrzebowania na oddawanie swoich środków instytucjom, które pobierają wynagrodzenia za próbę pomnożenia środków klientów i często w ich odczuciu nieadekwatną stopę zwrotu.

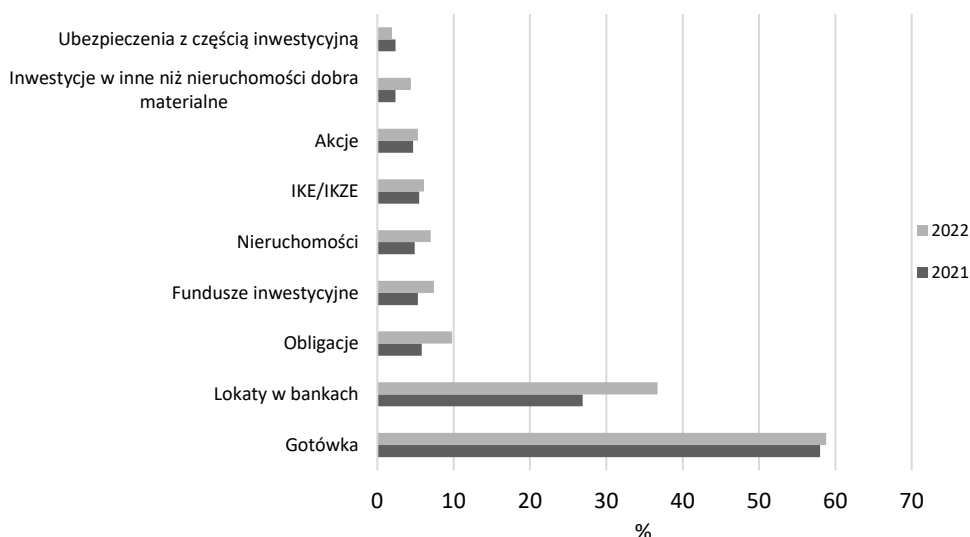
Sytuacja wygląda odmiennie, kiedy Polacy zostają zapytani o to, w jakich instrumentach faktycznie odkładają nadwyżki finansowe (rys. 8). Na podstawie Raportu Związku Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce z roku 2023 można zauważyć, że

w nieruchomości, które wydają się tak atrakcyjne dla Polaków, inwestuje jedynie kolejno 4,9% i 7% w latach 2021-2022. Najwięcej badanych, bo aż około 60% (w roku 2021 i roku 2022) trzyma pieniądze w gotówce i nie pomnaża ich. Drugim najchętniej wykorzystywanym instrumentem są lokaty w bankach. W roku 2022 można zauważyć wzrost zainteresowania tym instrumentem o około 10 p.p. w porównaniu ze stanem z roku poprzedniego (wartości odpowiednio 26,9% i 36,7%).

Rys. 7. Najkorzystniejsze formy inwestowania według Polaków w latach 2021 i 2022 (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Assaygroup, 2022).

Rys. 8. Instrumenty, w które Polacy lokowali swoje środki finansowe w trzecim kwartale 2021 roku i 2022 roku (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce, 2023).

Inne formy oszczędzania są mniej popularne – odsetek odpowiedzi w zakresie innych wariantów niż gotówka i lokaty nie przekracza progu 10%. Spośród tych form na pierwszym miejscu znajdują się obligacje, na które w 2022 roku wskazało 9,8% respondentów, 4 p.p. więcej w porównaniu z 5,8% wskazań przed rokiem. Na przełomie lat ta forma zyskała na popularności w związku z wprowadzeniem atrakcyjnych emisji obligacji, które są powiązane z inflacją, tak zwanych obligacji inflacyjnych. Na czwartej pozycji znajdują się fundusze inwestycyjne (5,3% i 7,4%). Najmniej wskazań uzyskała polisa ubezpieczeniowa z częścią inwestycyjną, z której korzysta około 1,9% respondentów (poprzednio 2,7%) (Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce, 2023, s. 7).

Aby lepiej zrozumieć zależności między inflacją a zmianami w decyzjach oszczędnościowo-inwestycyjnych gospodarstw domowych, autor tej części opracowania zastosował analizę korelacji.

Współczynnik korelacji Pearsona to miara statystyczna określająca siłę oraz kierunek związku liniowego między dwiema zmiennymi ilościowymi. Jego wartość mieści się w przedziale od -1 do 1 , gdzie wartości bliskie 1 oznaczają silną dodatnią korelację (obie zmienne rosną jednocześnie), wartości bliskie -1 wskazują na silną korelację ujemną (jedna zmienna rośnie, druga maleje), a wartości bliskie 0 sugerują brak istotnej zależności. Współczynnik ten oblicza się według następującego wzoru (Triola, 2018):

$$r = \frac{\sum (X_i - \bar{X})(Y_i - \bar{Y})}{\sqrt{\sum (X_i - \bar{X})^2 \sum (Y_i - \bar{Y})^2}},$$

gdzie: r – współczynnik korelacji Pearsona, X_i , Y_i – wartości zmiennych X i Y , $\bar{X}$, $\bar{Y}$ – średnie wartości zmiennych X i Y , Σ – symbol sumowania po wszystkich obserwacjach.

Dzięki analizie korelacji możliwe jest określenie, w jakim stopniu wzrost inflacji wpłynął na decyzje oszczędnościowo-inwestycyjne gospodarstw domowych i czy zmieniające się warunki makroekonomiczne miały istotny wpływ na strukturę alokacji środków finansowych. W tabeli 1 przedstawiono wyniki analizy korelacji Pearsona między stopą inflacji, stopą oszczędności i stopą inwestycji w Polsce w latach 2020-2022.

Tabela 1. Analiza korelacji Pearsona między zmiennymi X_i i Y_i

X_i	Y_i	r
Stopa inflacji	Stopa oszczędności	-0,99
Stopa inflacji	Stopa inwestycji	0,68
Stopa inwestycji	Stopa oszczędności	-0,77

Źródło: opracowanie własne.

Korelacja między stopą inflacji a stopą oszczędności wyniosła $-0,99$, co wskazuje na bardzo silną negatywną zależność między tymi zmiennymi. W latach 2020-2022, w obliczu znaczącego wzrostu inflacji w Polsce, zaobserwowano spadek stopy oszczędności. Zjawisko to można tłumaczyć spadkiem realnej wartości oszczędności w wyniku rosnących cen, co skutkowało zmniejszeniem skłonności gospodarstw domowych do oszczędzania. Dodatkowo w warunkach wysokiej inflacji gospodarstwa domowe często decydują się na konsumpcję, obawiając się dalszego wzrostu cen w przyszłości, co prowadzi do dalszego ograniczenia oszczędności.

Współczynnik korelacji r dla stopy inflacji i stopy inwestycji wyniósł $0,68$, co wskazuje na umiarkowaną dodatnią zależność między tymi zmiennymi. Pomimo wzrostu inflacji w latach 2020-2022 odnotowano także wzrost stopy inwestycji. Wzrost inflacji skłonił część inwestorów do lokowania kapitału w aktywach, które miały na celu ochronę przed spadkiem wartości pieniądza. W odpowiedzi na rosnącą inflację niektóre gospodarstwa domowe decydowały się inwestować w nieruchomości, surowce oraz inne aktywa materialne, które uznawano za bardziej stabilne w obliczu deprecjacji waluty.

Korelacja między stopą oszczędności a stopą inwestycji wyniosła $-0,77$, wskazując na silną negatywną zależność między tymi zmiennymi. Wzrost stopy inwestycji był związany ze spadkiem stopy oszczędności, co można interpretować jako reakcję gospodarstw domowych na rosnącą inflację oraz zmieniające się uwarunkowania geopolityczne. W dynamicznie zmieniającej się sytuacji gospodarczej gospodarstwa domowe musiały dostosować swoje strategie finansowe, wybierając inwestowanie zamiast gromadzenia oszczędności w formach narażonych na utratę wartości.

4. Zakończenie

Celem rozdziału była analiza decyzji oszczędnościowo-inwestycyjnych polskich gospodarstw domowych w latach 2020-2022. Średnio 61% Polaków deklaroowało posiadanie oszczędności. Około 1/3 gospodarstw domowych oszczędza do 10% dochodów, 1,5 % odkłada powyżej 70% dochodów, 13% konsumuje środki pieniężne i nie posiada żadnych oszczędności, a pozostali odkładają środki w przedziale 11-70% swoich dochodów. Największy odsetek osób oszczędzających odnotowano w 2020 roku (70%), kiedy to pandemia sprzyjała odkładaniu środków. W 2022 roku odsetek ten spadł do 56%, co może świadczyć o zmniejszonej chęci oszczędzania w obliczu wyższej inflacji, która zmniejszała realną wartość zaoszczędzonych środków. Oczekiwanie na dalszy wzrost inflacji oraz obawy o spadek wartości zgromadzonych pieniędzy spowodowały, że Polacy zaczęli inwestować, aby zabezpieczyć swoje aktywa.

Polacy w 2022 roku inwestowali podobną ilość swoich dochodów jak w roku 2021. W latach 2021-2022 większość z nich – około 60% – odkładała środki finansowe w formie gotówkowej, pozbawiając się tym samym możliwości uzyskania dochodu pasywnego ze zgromadzonych aktywów finansowych. Jednakże wzrosło

zainteresowanie lokatami bankowymi, zwłaszcza w 2022 roku, co jest wynikiem atrakcyjniejszego oprocentowania. Na drugim miejscu znalazły się obligacje, które stały się popularniejsze po wprowadzeniu obligacji inflacyjnych. Inflacja w latach 2020-2022 miała istotny wpływ na decyzje finansowe Polaków. Wzrost inflacji, szczególnie w wyniku pandemii COVID-19 oraz wojny w Ukrainie, wpłynął na spadek atrakcyjności oszczędzania, zwłaszcza na tradycyjnych, niskooprocentowanych instrumentach finansowych. W odpowiedzi na rosnącą inflację część gospodarstw domowych zaczęła poszukiwać bardziej rentownych alternatyw inwestycyjnych.

W procesie zarządzania własnym majątkiem ważne jest, by część środków finansowych zaoszczędzić, co pozwoli na utrzymanie płynności finansowej w sytuacji, gdy zabraknie środków finansowych (Stalończyk, 2015, s. 10-11).

W odpowiedzi na zmieniającą się sytuację gospodarczą Polacy zmieniali swoje podejście do oszczędzania i inwestowania. Wzrost inflacji, rosnąca świadomość finansowa i zmiana preferencji inwestycyjnych prowadziły do zmiany struktury aktywów gospodarstw domowych, przy jednoczesnym wzroście zainteresowania bardziej rentownymi, a często również bezpiecznymi instrumentami finansowymi.

Każde gospodarstwo domowe powinno zastanowić się nad celowością i motywem gromadzonych nadwyżek finansowych oraz dobrać odpowiednie narzędzia i instrumenty, które będą w stanie zrealizować ustalone cele. W ofercie instytucji finansowych dostępnych jest wiele instrumentów i form inwestycji środków finansowych. Każde gospodarstwo domowe posiada własny profil inwestycyjny, który zależy m.in. od jego podejścia do ryzyka.

Przedstawione wnioski pozwalają autorowi pracy na weryfikację postawionej na wstępie głównej hipotezy badawczej, która brzmi: wzrost inflacji oraz zmieniające się uwarunkowania gospodarcze w latach 2021-2022 miały istotny wpływ na decyzje oszczędnościowo-inwestycyjne polskich gospodarstw domowych, prowadząc do zmiany struktury alokacji środków finansowych.

Literatura

- Assaygroup. (2022). *Wskaźnik gotowości inwestycyjnej Polaków*. Pobrano 15 kwietnia 2025 z <https://assay.pl/wp-content/uploads/2022/11/assay-index-2022-pl.pdf>
- Eurostat. (b.d.a). *HICP – Inflation rate*. Pobrano 15 kwietnia 2025 z <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00118/default/table?lang=en>
- Eurostat. (b.d.b). *Households investment rate*. Pobrano 15 kwietnia 2025 z <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/teina510/default/table?lang=en>
- GUS. (2021). *Dochody i wydatki gospodarstw domowych w 2020 roku*. Pobrano 16 lipca 2025 z <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/dochody-wydatki-i-warunki-zycia-ludnosci/budzety-gospodarstw-domowych-w-2020-roku,9,15.html>
- GUS. (2022). *Dochody i wydatki gospodarstw domowych w 2021 roku*. Pobrano 16 lipca 2025 z <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/dochody-wydatki-i-warunki-zycia-ludnosci/sytuacja-gospodarstw-domowych-w-2021-r-w-swietle-badania-budzetow-gospodarstw-domowych,3,21.html>

- GUS. (2023). *Dochody i wydatki gospodarstw domowych w 2022 roku*. Pobrano 16 lipca 2025 z <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/dochody-wydatki-i-warunki-zycia-ludnosci/sytuacja-gospodarstw-domowych-w-2022-r-w-swietle-badania-budzetow-gospodarstw-domowych,3,22.html>
- Izba Zarządzających Funduszami i Aktywami i Szkoła Główna Handlowa. (2020). *Raport z badania wpływu pandemii COVID-19 na postawy dotyczące oszczędzania i inwestowania w Polsce i wybranych krajach Unii Europejskiej*. Pobrano 15 kwietnia 2025 z <https://www.izfa.pl/sites/default/files/2022-09/raport-z-badania-wplywu-covid19-na-postawy-dot-oszczedzania-i-inwestowania-x-2020.pdf>
- Jajuga, K. (2009). *Wprowadzenie do inwestycji finansowych: depozyty i instrumenty rynku pieniężnego*. Komisja Nadzoru Finansowego.
- Jajuga, K., Anczewska, M. i Szymańska-Koszczyk, M. (2021). *Długoterminowe oszczędzanie i inwestowanie Polaków oraz usługa doradcza. Klienci detaliczni oraz segment klientów średniozamożnych i zamożnych*. Warszawski Instytut Bankowości. Pobrano 15 kwietnia 2025 z <https://pabwib.pl/produnkt/dlugoterminowe-oszczedzanie-i-inwestowanie-polakow-oraz-usluga-doradcza/>
- Kachel, K. (2018). *Poziom i struktura składników bilansu gospodarstw domowych w Polsce*. Wyższa Szkoła Bankowa.
- Markowski, K. (2000). Uwarunkowania decyzji inwestycyjnych gospodarstw domowych. *Materiały i Konferencje Uniwersytetu Szczecińskiego*, (53).
- Milic-Czerniak, R. (2016). Oszczędzanie oraz inwestowanie w gospodarstwach domowych. W: *Finanse osobiste. Kompetencje, narzędzia, instytucje, produkty, decyzje* (s. 104-142). Wydawnictwo Difin.
- Stalończyk, I. (2015). Zarządzanie finansami gospodarstw domowych. *Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej. Zarządzanie*, (18), 7-18.
- Triola, M. F. (2018). *Elementary Statistics*. Pearson.
- Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce. (2023). *Sytuacja na rynku consumer finance III kwartał 2023*. Pobrano 15 kwietnia 2025 z https://zpf.pl/pliki/informacjasygnalna/sygnalna_zpfigr_202307_20230919.pdf

The Savings and Investment Behaviour of Polish Households in the Context of Changing Economic Conditions in 2020-2022

Abstract: Managing savings and investments is a crucial aspect of personal finance for every household, directly influencing its economic stability. The key objective should not only be wealth accumulation but also minimising the negative impact of inflation on accumulated funds. The aim of this article is to analyse the savings and investment decisions of Polish households between 2020 and 2022. The study focuses on Polish households, revealing that approximately one-third of them save up to 10% of their income, while nearly 13% spent their financial resources without maintaining any savings. On average, 61% of Poles declared having savings. In 2022, Poles invested a similar proportion of their income as in 2021. In the years 2021-2022, the majority of Poles – about 60% – kept their financial resources in cash, thereby foregoing the opportunity to generate passive income from their accumulated assets. The main research methods used in the study include a critical analysis of the literature, a descriptive method with graphical representations, comparative analysis with interpretation, and basic statistical methods.

Keywords: household, personal finance, investment, savings